

PŘEHLED DĚJIN HUDBY

Pravěk 40 000 – 4000 let př.n.l. - pouze domněnky podle archeologických nálezů (hudební nástroje, malby...) a analogií s hudbou dnes žijících primitivních kmenů.

Starověk 4000 let př.n.l. - 476 n.l. - Řecko – hudební teorie, hudba součást vzdělání a náboženského i společenského života, hudební nástroje doprovázejí zpěv. *Seikilova píseň*. Hudba je též provozována v Číně, Japonsku a Indii, u Židů, v Egyptě, později v Římě.

Středověk 6. - poč. 13. století (románský a gotický sloh) – převažuje zpívaný jednohlas (monodiální sloh). *Chorální hudba* vychází z hudby židovské, je součástí křesťanské liturgie. Kol. roku 600 ji sjednocuje Řehoř Veliký – *gregoriánský chorál* (zpěv a capella na texty z Bible). *Světská hudba* (od 11. st.) má podoby: lidová h., umělá h. – *rytířská* (trubaduři, truveři, minnesingři) a *studentská* (vaganti). Quido z Arezza – teoretik, notová osnova. Duchovní píseň – *Hospodine pomiluj ny*, *Svatý Václave*, milostná píseň – *Andělíku rozkochaný*, *Dřevo se listiem o*.

Renesance 13. - 16. století (sloh polymelodický) – vývoj zpívaného vícehlasu (*vokální polyfonie*). K dokonalosti je vícehlas doveden *nizozemskou školou* v 15.-16. století. Hudebními formami jsou: kánony, *moteta*, *mše*, *madrigaly*. Vrcholnými představiteli byli: *G. P. Palestrina* a *O. Lasso*.

Baroko 1600 – 1750 (sloh melodicko-harmonický) – rovnoprávnost složky melodické a harmonické (dbá se na výsledný souzvuk hlasů). Vedle rozvoje polyfonie vokální a nově i instrumentální se prosazuje *generálbas* – harmonický doprovod melodie – vznik *opery*. Hudebními formami baroka jsou: opery (*Cl. Monteverdi*, *G. F. Händel*), oratoria a kantáty – (*J. S. Bach*, *G. F. Händel*, *G. Ph. Telemann*...), hudební formy instrumentální hudby – sonáty, suity, koncerty, toccaty, fugy ... (*J. B. Lully* a *A. Charpentier* – fr., *H. Purcel* – angl., *A. Corelli*, *G. Torelli*, *A. Vivaldi*, *D. Scarlatti* – it., vrchol – barokní syntéza *J. S. Bach* a *G. F. Händel*. **České baroko** je pod vlivem italské a německé hudby, která se pojí s českou lidovou melodikou. Vývoj lze sledovat na dílech skladatelů: *Adam Michna z Otradovic*, *P. J. Vejvanovský* (Kroměříž), *J. D. Zelenka* (Drážďany), *B. M. Černohorský* (Praha), *F. V. Míča* (Jaroměřice)

Klasicismus 1750 – 1827 – odklon od složité polyfonie, jednoduchá, přehledná hudba s dynamikou a akordickým doprovodem. Popularitu získává *komická opera*, *sonátová forma* (kontrast dvou témat), *nástrojové koncerty*, *symfonie*, *smyčcový kvartet*... Reformu opery provedl *Ch. W. Gluck*. Vrcholem je „vídeňská škola“ - *J. Haydn*, *W. A. Mozart* a *L. v Beethoven*. **Český klasicismus** - mnoho hudebníků odchází z Čech – emigrace *J. Stamic*, *K. Stamic*, *F. X. Richter*, *J. A. Benda* – Německo, *J. Mysliveček* – Itálie, br. *Vraničtí*, *F. Kramář*, *L. Koželuh*, *J. K. Vaňhal* – Vídeň, v Čechách – *F. X. Brixí*, *F. X. Dušek*, *J. J. Ryba*.

Romantismus 1820 – 1900 – odklon od rozumu k citu, programní hudba, velký orchestr, opera – syntéza více umění, opereta, píseň, balet, symfonická báseň, rozvoj hudební vědy a kritiky. Vznikají národní hudební školy: Rusko – *M. I. Glinka*, *M. P. Musorgskij*, *Rimskij-Korsakov*, Polsko - *Fr. Chopin*, Norsko – *E. Grieg*. V romantismu rozlišujeme 3 období: raný r. *C. M. Weber*, *Fr. Schubert*, *R. Schumann*, *F. M. Barthody*, vrcholný (novoromantismus) *H. Berlioz*, *R. Wagner*, *F. Liszt*, *P. I. Čajkovskij*, pozdní r. *G. Mahler*, *R. Straus*, *N. Skrjabin*. Další autoři: *G. Verdi*, *G. Bizet*, *J. Brahms*, *J. Strauss*, *J. J. Offenbach* a další. **Český romantismus** představují snahy o národní sebeuvědomění (Národní divadlo...). Vývoj představují díla *F. Škroupa*, *B. Smetany*, *A. Dvořáka*, *Z. Fibicha*, *P. Křížkovského*, *J. B. Foerstra*, *J. Suka*, *V. Nováka* a dalších.

20. století - hudba má mnoho podob a stylů. Jeden směr představuje hledání zcela nové podoby hudby, druhý navazuje a obohacuje tradice. **Impresionismus** – zobrazení pocitu, okamžiku, nový přístup k harmonii a formě – *C. Debussy* a *M. Ravel*. **Expresionismus** – atonalita, dodekafonie, vypjaté vyjádření nejhlubších lidských citů – *A. Schönberg*, *A. Berg*, *A. Webern*. **Nová věcnost** odmítá expresionismus, prvky jazzu *P. Hindemith*. **Neoklasicismus** – obohacené tradice – *I. Stravinskij*, *S. Prokofjev*, *B. Briten*, *B. Bartok*, *O. Messiaen*. **Čechy** – *L. Janáček*, *J. Suk*, *V. Novák*, *B. Martinů*, *A. Hába*, *J. Ježek*, *E. F. Burian*, *M. Kopelent*, *J. Klusák*, *P. Kofroň*, *M. Ištván*, *J. Pauer*, *D. Forró*, *E. Hradecký*...